

**ΣΥΝΑΓΕΡΜΟΣ
για τον κορωνοϊό**

Της **ΑΙΜΙΛΙΑΣ ΣΤΑΘΑΚΟΥ**
a.stathakou@realnews.gr

Τον γρίφο για την άμυνα του ανθρώπινου οργανισμού απέναντι στον ιό, με τη δημιουργία προστατευτικών αντισωμάτων, προσπαθεί να λύσει η παγκόσμια επιστημονική κοινότητα. Η ανοσία που αναπτύσσουν οι ασθενείς είναι ο «άγνωστος Χ» παράγοντας που θα καθορίσει εάν η ανθρωπότητα έχει ασπίδα προστασίας απέναντι στον ιό ή θα παραμείνει ευάλωτη σε νέα επιδημικά κύματα.

Εκτεταμένες μελέτες για την ανοσία του ελληνικού πληθυσμού πρόκειται να ξεκινήσουν το επόμενο χρονικό διάστημα. Ωστόσο, ανησυχητικά είναι τα προκαταρκτικά συμπεράσματα από τις εργαστηριακές εξετάσεις αντισωμάτων που έχουν γίνει σε ασθενείς που νοσηλεύονται σε ελληνικά νοσοκομεία.

Όπως αποκαλύπτει σήμερα η Realnews, ένας μεγάλος αριθμός των ασθενών στους οποίους έγιναν αυτά τα τεστ σε νοσοκομεία της χώρας δεν εμφάνισε τα απαραίτητα αντισώματα που δείχνουν ότι ο αποθεραπευμένος ασθενής έχει αποκτήσει ανοσία.

Το συμπέρασμα αυτό συνάδει και με τις πρόσφατες επιστημονικές αξιωματούχων του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, που αποκάλυψαν ότι δεν έχουν όλοι οι ασθενείς που έχουν αναρρώσει από τον κορωνοϊό τα απαραίτητα αντισώματα για να αποφύγουν μια δεύτερη μόλυνση, εγείροντας ερωτήματα για το αν μπορεί να δημιουργηθεί ανοσία στην COVID-19. Παράλληλα, σύμφωνα με τον ΠΟΥ, τίθενται σοβαρά ερωτήματα σχετικά με το αν ο ιός μπορεί να επανεργοποιηθεί αφότου ένας ασθενής αναρρώσει και βγει αρνητικός σε τεστ.

«Δύο υποθέσεις»

Ο **Στέλιος Χατζηπαναγιώτου**, αναπληρωτής καθηγητής Μικροβιολογίας στην Ιατρική Σχολή του ΕΚΠΑ και διευθυντής στο βιοπαθολογικό εργαστήριο του Αιγινήτειου, επισημαίνει ότι υπάρχουν μελέτες που δείχνουν ότι πολλά άτομα που νόσησαν είτε δεν αναπτύσσουν αντισώματα είτε τα αντισώματά τους δεν είναι προστατευτικά.

«Παρακολουθήσαμε 25 ασθενείς του νοσοκομείου που αποθεραπεύτηκαν και διαπιστώσαμε ότι οι περισσότεροι από αυτούς δεν είχαν κάνει σχεδόν καθόλου αντισώματα είκοσι ημέρες μετά τη νόσησή τους. Μόνο τέσσερα άτομα έκαναν πολύ υψηλά αντισώματα, ενώ κάποιοι έκαναν αντισώματα μετά από έναν μήνα, αλλά δεν γνωρίζουμε κατά πόσο είναι προστατευτικά», λέει ο καθηγητής και προσθέτει ότι σε ανάλογες διαπιστώσεις έχουν προβεί και άλλα εργαστήρια νοσοκομείων που κάνουν τέτοιες προσπάθειες.

«Το πρόβλημα, βέβαια, είναι ότι δεν είμαστε σίγουροι για την ευαισθησία των διαγνωστικών τεστ που χρησιμοποιούνται. Μέχρι να έχουμε ένα αξιόπιστο διαγνωστικό εργαλείο, μπορούμε να κάνουμε δύο υποθέσεις: είτε τα τεστ δεν είναι αξιόπιστα, είτε ο ιός κάνει μια εποχική ανοσία, η οποία είναι εξατομικευμένη».

Ανάλογες είναι οι διαπιστώσεις των επιστημόνων και στο νοσοκομείο Αττικόν. Ο έλεγχος σε 20 ασθενείς που νόσησαν βαριά και εισήχθησαν στις ΜΕΘ έδειξε ότι υπήρχε μεγάλη διακύμανση στους τίτλους των αντισωμάτων που ανέπτυξαν, γεγονός που δεν διευκολύνει ώστε να εξαχθεί ένα ασφαλές συμπέρασμα. Παράλληλα, βρίσκεται σε εξέλιξη μελέτη για τα αντισώματα που έχει αναπτύξει το ιατρικο-νοσηλευτικό προσωπικό στα νοσοκομεία Λαϊκό και Ωνάσειο και τα αποτελέσματα αναμένονται με μεγάλο ενδιαφέρον.

Πρόσφατα, οι Αρχές της Νότιας Κορέας δήλωσαν πως 91 ασθενείς με COVID-19, που είχαν αναρρώσει πλήρως από την ασθένεια, διαγνώστηκαν και πάλι θετικοί στον κορωνοϊό. Η ερμηνεία των επιστημόνων είναι ότι είτε δεν εί-

Μύθοι και αλήθειες για την ανοσία στον ιό

Τι δείχνουν οι έλεγχοι που έχουν γίνει μέχρι σήμερα σε Ελλάδα και εξωτερικό και ποιες απαντήσεις αναμένουν οι λοιμωξιολόγοι από τα τεστ αντισωμάτων που ξεκινούν τις επόμενες εβδομάδες

χαν αναπτύξει ανοσία και κόλλησαν για δεύτερη φορά τη λοίμωξη, είτε ότι ο ιός είχε παραμείνει στον οργανισμό τους και αναζωπυρώθηκε.

«Το πιθανότερο είναι ότι πρόκειται για νέα λοίμωξη. Θα ήταν ιδιαίτερα ανησυχητικό αν ο ιός παραμένει στον οργανισμό για τόσο μεγάλο χρονικό διάστημα μετά την αποθεραπεία», επισημαίνει ο κ. Χατζηπαναγιώτου.

«Ο δείκτης επαρκούς ανοσίας»

Επιφυλάξεις για τη δυνατότητα του οργανισμού να αποκτήσει ανοσία μετά τη νόσηση διατύπωσε σε σχετική ανάρτησή του και ο καθηγητής Πολιτικής της Υγείας στο London School of Economics, **Ηλίας Μόσιαλος**.

«Δεν γνωρίζουμε επί του παρόντος ποιος βαθμός παραγωγής αντισωμάτων είναι ο δείκτης επαρκούς ανοσίας. Ατομα με προηγούμενη λοίμωξη στον ίδιο ιό μπορεί να διαφέρουν αναφορικά με τα επίπεδα παραγωγής αντισωμάτων. Προς το παρόν, προχωράμε επιφυλακτικά, υποθέτοντας πως μόνο μια μειοψηφία του παγκόσμιου πληθυσμού έχει ανοσία έναντι του SARS-CoV-2, ακόμη και σε περιοχές που πλήττονται σκληρά», αναφέρει χαρακτηριστικά ο κ. Μόσιαλος.

«Δεν παράγουν όλοι αντισώματα»

Ο καθηγητής Μικροβιολογίας **Αλκης Βατόπουλος** εξηγεί ότι προς το παρόν δεν υπάρχουν πολλά δεδομένα ως προς τη διάρκεια της ανοσολογικής απάντησης ή της προστασίας που επιφέρει, καθώς είναι ένας νέος ιός. «Υπάρχουν λίγες μελέτες που δείχνουν ότι δεν παράγουν όλοι οι ασθενείς αντισώματα. Φαίνεται ότι αυτοί που νοσούν βαρύτερα παράγουν περισσότερα αντισώματα, ενώ οι ασυμπτωματικοί πιο λίγα. Ωστόσο, όλα αυτά είναι υποθέσεις που πρέπει να επιβεβαιωθούν. Στην πραγματικότητα, στο επόμενο επιδημικό κύμα θα εξακριβώσουμε εάν οι αναρρώσαντες από το νόσημα είναι προστατευμένοι», λέει ο καθηγητής. Σύμφωνα με τον κ. Βατόπουλο, η ανοσία απέναντι στον ιό είναι ένα βασανιστικό ερώτημα που μόνο όταν απαντηθεί θα μπορεί να σχεδιαστεί με ασφάλεια η επόμενη ημέρα.

Ένα από τα επικρατέστερα σενάρια που εξετάζουν οι

ΤΕΣΤ

Ανησυχητικά είναι τα προκαταρκτικά συμπεράσματα από τις εργαστηριακές εξετάσεις αντισωμάτων που έχουν γίνει σε ασθενείς οι οποίοι νοσηλεύονται σε ελληνικά νοσοκομεία. Ένας μεγάλος αριθμός των ασθενών στους οποίους έγιναν αυτά τα τεστ δεν εμφάνισε τα απαραίτητα αντισώματα που δείχνουν ότι ο αποθεραπευμένος ασθενής έχει αποκτήσει ανοσία

ερευνητές είναι ότι η ανοσία διαρκεί για κάποιο χρονικό διάστημα, το πιθανότερο για έναν χρόνο. Σε αυτή την περίπτωση, ο κορωνοϊός θα αποκτήσει εποχικότητα όπως η γρίπη. Σύμφωνα, μάλιστα, με μελέτη επιστημόνων του Πανεπιστημίου Χάρβαρντ, εάν η ανοσία είναι βραχυπρόθεσμη αυτό ευνοεί την πρόκληση επίσηων εξάρσεων της νόσου, ενώ αν η ανοσία είναι μακροπρόθεσμη (2 χρόνια), οι εξάρσεις θα είναι ανά διετία. Ωστόσο, η ανοσία του πληθυσμού θα επιτευχθεί μόνο μέσω του εμβολιασμού.

«Περαιτέρω έρευνα»

Κατά την άποψη του **Θάνου Δημόπουλου**, καθηγητή Ιατρικής, πρύτανη ΕΚΠΑ «τα δεδομένα που συλλέγονται συνεχώς σχετικά με την ανοσολογική απόκριση του οργανισμού είναι ενθαρρυντικά. Προκαταρκτικά αποτελέσματα δείχνουν ότι ο ανθρώπινος οργανισμός εμφανίζει χημική και κυτταρική ανοσία, με αντισώματα IgM αρχικά και αντισώματα IgG στη συνέχεια που ανιχνεύονται έναντι του ιού SARS-CoV-2 σε ασθενείς που έχουν ιαθεί από τη νόσο COVID-19. Τα άτομα αυτά μεταξύ τους μπορεί να διαφέρουν ως προς τα επίπεδα παραγωγής αντισωμάτων. Ο δρ **Αντώνης Φαούτσι**, διευθυντής του Εθνικού Ινστιτούτου Αλλεργίας και Λοιμωδών Νοσημάτων των ΗΠΑ, πιστεύει ότι «τα στοιχεία που έχουμε στη διάθεσή μας δείχνουν ότι οι ασθενείς που αναρρώνουν αποκτούν ανοσία και θα προστατεύονται έναντι επαναλοίμωξης», ενώ προσθέτει: «Φαίνεται ότι ο ιός δεν εμφανίζει υψηλή συχνότητα κρίσιμων μεταλλάξεων και επομένως όσοι ασθενείς αναρρώνουν είναι πολύ πιθανό να είναι προστατευμένοι σε επόμενο επιδημικό κύμα. Βεβαίως, περαιτέρω έρευνα είναι αναγκαία ώστε